

Stanovení režimu pro kontroly, revize, zkoušky a obsluhu nového a provozovaného zařízení stabilních hasicích zařízení v působnosti SÚIP a TIČR

Datum: 20. září 2024

Zpracoval:

SÚIP	Ing. Jiří Kottnauer, Ing. Michaela Matějková
TIČR	Ing. Zdeňka Kaňoková, Ph.D.

Určeno pro:

- GŘ HZS
- revizní a zkušební techniky vyhrazených plynových zařízení
- zaměstnance provádějící obsluhu nebo roční kontroly zařízení podle § 12 NV č. 191/2022 Sb.
- projektanty SHZ, apod.

Úvod:

Stabilní hasicí zařízení (SHZ) se považují za vyhrazená plynová zařízení podle § 5 odst. 1 písm. h) zařízení pro vypouštění hasebních plynů podle NV č. 191/2022 Sb., o vyhrazených technických plynových zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti. Toto „Stanovení režimu kontrol a revizí SHZ“ pouze upřesňuje a zdůrazňuje některé specifické požadavky před uvedením na trh/do provozu a v provozu SHZ.

Činnosti prováděné na SHZ (vyhrazené plynové zařízení):

1. Před uvedením na trh / do provozu
2. Po uvedení do provozu

Rozhodnutí SÚIP a TIČR:

1. Zkoušky zařízení SHZ se zdrojem hasebního plynu před uvedením na trh / do provozu

- po montáži SHZ provede montážní organizace s oprávněním TIČR (v rozsahu podle NV č. 191/2022 Sb., § 5 odst. 1 písm. h) zařízení pro vypouštění hasebních plynů) **tlakovou zkoušku VTL rozvodu hasebního plynu dle zpracovaného technologického postupu revizním/zkušebním technikem plynových zařízení (PZ)**; zkouška bude provedena, podle § 6 odst. 1 písm. h) a § 17 odst. 2 NV č. 191/2022 Sb. a ČSN EN 13480-5 v platném znění, za přítomnosti inspektora TIČR. Inspektor TIČR potvrdí kladný výsledek provedené zkoušky razítkem a podpisem na Zápis/Protokol, vyhotovený revizním/zkušebním technikem PZ. Následně vydá kladné odborné stanovisko TIČR; Revizní technik PZ zpracuje zprávu o výchozí revizi, a kromě toho do technické zprávy „Údaje o měření a zkouškách“ uvede záznam o provedených zkouškách;
- HZS se neúčastní fyzicky prováděných zkoušek zařízení;
- **po zkouškách nového zařízení SHZ montážní organizace předkládá např. ke kolaudační prohlídce za účasti Státního úřadu inspekce práce (SÚIP)/Oblastního úřadu inspekce práce**

(OIP) nebo HZS: výsledky zkoušek, výchozí revizi vyhrazeného plynového zařízení, případné revize souvisejícího zařízení (elektrická, tlaková), atesty, prohlášení o shodě použitých výrobků, návrh místního provozního řádu (viz ČSN 38 6405) apod. **a dále odborné stanovisko TIČR** po provedení tlakové zkoušky rozvodu hasebního plynu;

2. Zařízení SHZ se zdrojem hasebního plynu po uvedení do provozu

- předepsané zkoušky provozuschopnosti (funkční zkoušky) a kontroly, příp. servis provozovaného zařízení SHZ jsou dle zjištění prováděny v souladu s návodem výrobce a provádí je montážní organizace (výrobce/zástupce výrobce s osvědčením a oprávněním vydaným TIČR);
- HZS se neúčastní fyzicky prováděných zkoušek provozuschopnosti ani kontrol zařízení u provozovatelů SHZ;

KONTROLY ZAŘÍZENÍ podle § 12, § 19 a § 21 NV č. 191/2022 Sb.

Kontrolou zařízení je posouzení způsobilosti provozovaného zařízení k dalšímu bezpečnému provozu.

Kontrolou zařízení pověří provozovatel vyhrazeného plynového zařízení odborně způsobilou osobu, která prokazatelně ovládá bezpečnostní předpisy pro obsluhu kontrolovaného zařízení, bezpečnostní předpisy související, požární řád a poplachové směrnice a který je zaškolen v obsluze zařízení.

Při kontrole lze např. využít ČSN EN 15004-1 Stabilní hasicí zařízení — Plynová hasicí zařízení. Odborně způsobilá osoba, která je pověřena provedením takovéto kontroly, upřesní její rozsah, a to podle charakteru zařízení s ohledem na platné předpisy. Na závěr kontroly odborně způsobilá osoba, která ji provedla, učiní do provozního deníku záznam s konstatováním, že tato kontrola byla provedena podle § 21 NV č. 191/2022 Sb.

Kontrola se provádí nejméně 1x za rok. Mohou být předepsány kontroly dle technických předpisů anebo podle průvodní dokumentace částěji.

PROVOZNÍ REVIZE ZAŘÍZENÍ podle § 2 zák. č. 250/2021 Sb. a § 20 NV č. 191/2022 Sb.

Revizí podle zákona se rozumí posouzení provozní a technické bezpečnosti vyhrazeného technického zařízení uváděného do provozu nebo již provozovaného, při kterém se prohlídkou, zkouškou nebo měřením ověřuje, zda zařízení odpovídá právním a ostatním předpisům k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, popřípadě posouzení technické dokumentace a odborné způsobilosti obsluhy.

Na zařízeních, která jsou v provozu, jsou provozovatelé povinni zajistit provádění provozních revizí; revize se provádějí zejména po skončení zkušebního provozu, po zásazích do vyhrazeného plynového zařízení nebo změně jeho instalačních podmínek, které mají vliv na bezpečnost a spolehlivost provozu, po nuceném odstavení vyhrazeného plynového zařízení z

provozu, zejména z důvodu požáru, výbuchu, havárie nebo po odstavení zařízení z provozu na dobu delší než 6 měsíců.

Pro provádění revizí je provozovatel, který zařízení provozuje, povinen vypracovat **harmonogram revizí** nejméně na období 6 let a upravovat jej podle provozních zkušeností a technického stavu zařízení (viz § 22 NV č. 191/2022 Sb.);

Vzhledem k tomu, že trvalá způsobilost a efektivní funkčnost SHZ závisí na vhodných postupech údržby a na pravidelném zkoušení (je-li to možné), lze provozní revizi spojit s těmito postupy. Revizní/zkušební technik PZ vypracuje před provedením provozní revize technologický postup revize (viz § 8, § 18 NV č. 191/2022 Sb. a ČSN 38 6405).

K tomuto účelu uvádíme **vzorový technologický postup provozní revize**:

Obecné a technické údaje:

Údaje o předmětu revize

Název organizace

Označení předmětu revize (popis včetně tlakové stanice, specifikace, rozloha, umístění)

Délka plynovodů

Materiál plynovodů (ocel, ocelolitina, ocel-pozink)

Provozní přetlak

Rok montáže

Jméno zástupce provozovatele při revizi

Datum poslední provozní (výchozí) revize

Základní úkony prováděné při provozní revizi:

Kontrola odstranění závad z předchozí revize

Kontrola upevnění/ukotvení plynovodů vč. stavu objímek (možnost dilatace potrubí)

Kontrola přístupnosti uzávěrů

Kontrola stavu a životnosti ohebných připojení (rozvod/lahev)

(hlavní vliv na životnost mají provozní podmínky a prostředí - teplota, tlak, UV záření - slunce, vibrace - po konzultaci s výrobcí hadic je doporučena životnost hadic 6 let)

Kontrola výkresové dokumentace a přístupnosti dokumentace

Záznamy o kontrole požárně bezpečnostního zařízení

Kontrola odborné způsobilosti obsluhy

Kontrola vedení plynovodů v kolektorech

Kontrola označení plynovodů (směr, tlak, název hasiva)

Kontrola pasivní protikorozi ochrany

Vizuální kontrola stavu plynovodu (korozní napadení, typ vady, měření tloušťky stěny potrubí vč. očíslování měřících míst a označení do provozní dokumentace - do situace

Kontrola prostupů do chráněného objektu

Přesný rozsah prohlídky

Podle stavu plynovodu - zaslepení výstupů a tlaková zkouška plynovodů (např. 1x za 10 let)

Zápis o tlakové zkoušce s náležitostmi a případně další úkony podle provozní potřeby.

Stav průvodní a provozní dokumentace

Jmenování osoby odpovědné za provoz zařízení

Posouzení vodivého propojení plynovodů

Stav bezpečnostního označení, a to zejména v místech, kde by mohly být zaměněny s rozvody jiného média

Jiné okolnosti důležité z hlediska bezpečnosti a spolehlivosti provozu požadované technologickým postupem.

Provedení záznamu o předložených případných souvisejících revizích vyhrazeného zařízení (elektrického a tlakového, případně jiných); ve zprávě o revizi se uvedou identifikační údaje příslušných revizí: evidenční číslo, datum vystavení a jméno, popřípadě jména a příjmení revizního technika.

Zpráva o revizi vyhrazeného plynového zařízení bude zpracována podle přílohy č. 5 NV č. 191/2022 Sb.

V případě plánované zkoušky funkce SHZ je revizní/zkušební technik PZ přítomen, avšak sám tuto zkoušku neprovádí (není-li zároveň pověřenou osobou k provádění zkoušky SHZ). **Je-li to možné, provozovatel naplánuje provedení funkční zkoušky SHZ spolu s provedením provozní revize za účasti revizního technika PZ.** Tímto nedojde k duplicitě zkoušky při pravidelném servisu.

LHŮTY PROVOZNÍCH REVIZÍ

Provozní revize SHZ se provádí nejméně 1x za 3 roky. Provozní revize se provede do konce kalendářního měsíce, ve kterém uplyne její lhůta, pokud není v právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci stanoveno jinak (viz § 19 a § 20 NV č. 191/2022 Sb.).

Provozovatel je povinen zajistit realizaci nápravných opatření a odstranění závad stanovených revizemi nebo orgány státní správy na SHZ v průběhu jejich provozu (viz § 14 NV č. 191/2022 Sb.).

Povinností provozovatele je uchovávat doklady o provedené kontrole, o pravidelném servisu a provozní revizi po dobu 10 let; doklady o zkouškách provedených po dokončené montáži nebo rekonstrukci zařízení a výchozí revizi je nutno uchovat po celou dobu provozu zařízení (viz § 14 NV č. 191/2022 Sb.).

OBSLUHA ZAŘÍZENÍ podle § 12 NV č. 191/2022 Sb.

Odborně způsobilé osoby pověřené obsluhou zařízení musí být provozovatelskou organizací seznámeni s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci souvisejících s vyhrazeným plynovým zařízením a musí být řádně zaškoleny v obsluze těchto zařízení. Před pověřením samostatnou obsluhou zařízení musí být provozovatelem přezkoušeni.

Provozovatel je povinen určit obsah seznámení a délku (osnovu) zaškolení s ohledem na charakter a rozsah vykonávané činnosti na daném druhu zařízení a ověřovat znalosti obsluhy revizním technikem, který má platné osvědčení odborné způsobilosti příslušného druhu a rozsahu nejméně **1x za 3 roky** (u vyhrazených plynových zařízení I. třídy). O výsledku ověření znalostí obsluhy musí být učiněn písemný záznam.

Kromě výše uvedeného právního předpisu lze dovést tuto odbornou způsobilost také v příslušných technických předpisech, např. v ČSN EN 15004-1.